

AGATHA CHRISTIE

Ο θάνατος έβαλε τελεία

Ο θάνατος έβαλε τελεία

ΤΙΤΛΟΣ ΒΙΒΛΙΟΥ: **Ο θάνατος έβαλε τελεία**
ΤΙΤΛΟΣ ΠΡΩΤΟΤΥΠΟΥ: *Death Comes as the End*
Από τις Εκδόσεις *HarperCollinsPublishers*, Λονδίνο 2017
ΣΥΓΓΡΑΦΕΑΣ: Agatha Christie
ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ: Κατερίνα Δουρίδα
ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ – ΔΙΟΡΘΩΣΗ ΚΕΙΜΕΝΟΥ: Κατερίνα Δουρίδα
ΜΑΚΕΤΑ ΕΞΩΦΥΛΛΟΥ: Γιώτα Κοκκόση
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΟΠΟΙΗΣΗ: Ραλλού Ρουχωτά

© Agatha Christie Limited, 1944. All rights reserved.
AGATHA CHRISTIE, the Agatha Christie Signature and the AC Monogram Logo are registered trade marks of Agatha Christie Limited in the UK and elsewhere. All rights reserved.
© Εξωφύλλου: *HarperCollinsPublishers* Ltd.
© ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε., Αθήνα 2021

Πρώτη έκδοση: Εκδόσεις Λυχνάρι, με τον τίτλο «Τ' άστρα μιλούν για θάνατο»
Δεύτερη έκδοση: Εκδόσεις ΨΥΧΟΓΙΟΣ, Ιούνιος 2021

Έντυπη έκδοση ISBN 978-618-01-3939-6
Ηλεκτρονική έκδοση ISBN 978-618-01-3940-2

Τυπώθηκε στην Ευρωπαϊκή Ένωση, σε χαρτί ελεύθερο χημικών ουσιών, προερχόμενο αποκλειστικά και μόνο από δάση που καλλιεργούνται για την παραγωγή χαρτί.

Το παρόν έργο πνευματικής ιδιοκτησίας προστατεύεται κατά τις διατάξεις του Ελληνικού Νόμου (Ν. 2121/1993 όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει σήμερα) και τις διεθνείς συμβάσεις περί πνευματικής ιδιοκτησίας. Απαγορεύεται απολύτως η άνευ γραπτής αδείας του εκδότη κατά οποιονδήποτε τρόπο ή μέσο αντιγραφή, φωτοανατύπωση και εν γένει αναπαραγωγή, διανομή, εκμίσθωση ή δανεισμός, μετάφραση, διασκευή, αναμετάδοση, παρουσίαση στο κοινό σε οποιαδήποτε μορφή (ηλεκτρονική, μηχανική ή άλλη) και η εν γένει εκμετάλλευση του συνόλου ή μέρους του έργου.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε.	PSYCHOGIOS PUBLICATIONS S.A.
<i>Από το 1979</i>	<i>Publishers since 1979</i>
Έδρα:	Head Office:
Τατοίου 121, 144 52 Μεταμόρφωση	121, Tatoi Str., 144 52 Metamorfossi, Greece
Βιβλιοπωλείο:	Bookstore:
Εμμ. Μπενάκη 13-15, 106 78 Αθήνα	13-15, Emm. Benaki Str., 106 78 Athens, Greece
Τηλ.: 2102804800 * fax: 2102819550	Tel.: 2102804800 * fax: 2102819550

e-mail: info@psychogios.gr
www.psychogios.gr * **<http://blog.psychogios.gr>**

AGATHA CHRISTIE

Ο θάνατος έβαλε τελεία

Μετάφραση: Κατερίνα Δουρίδα

ΕΡΓΑ ΤΗΣ ΑΓΚΑΘΑ ΚΡΙΣΤΙ
ΑΠΟ ΤΙΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ

Η μυστηριώδης υπόθεση στο Στάιλς

Πέντε μικρά γουρουνάκια

Φόνοι με αλφαβητική σειρά

Έγκλημα στο Οριάν Εξπρές

Ο Πουαρό ερευνά

Φόνος στο πρεσβυτέριο

Το πτώμα στη βιβλιοθήκη

Και δεν έμεινε κανένας

Δέκα ύποπτοι για φόνο

Μια αυτοβιογραφία

Έγκλημα στο γκολφ

Η δολοφονία του Ρότζερ Άκροϊντ

Οι Μεγάλοι Τέσσερις

Θανάσιμος κίνδυνος

Οι πρώτες υποθέσεις του Πουαρό

Η φαρμακερή πένα

Πρόσκληση σε φόνο

Ο μουσικός αντίπαλος

Η δοκιμασία της αθωότητας

Το μουσικό του Τσίμνεις

Φόνος στη Μεσοποταμία

Το μυστήριο του Μπλε Τρένου

Τα Χριστούγεννα του Ηρακλή

Πουαρό

Τραγωδία σε τρεις πράξεις

Οι άθλοι του Ηρακλή

Σίκαλη στην τσέπη

Ο καθρέφτης ράγισε

N ή M;

Γιατί δε φώναξαν την Έβανς;

Το μυστήριο των επτά ρολογιών

Το μυστήριο του Λίστερντεϊλ

Σιωπηλός μάρτυρας

Έγκλημα στον Νείλο

Έγκλημα κάτω από τον ήλιο

Μυστήριο στην Καραϊβική

Η ξεχασμένη δολοφονία

Ο φόνος είναι εύκολος

Η εξαφάνιση της γηραιάς κυρίας

Ο Ωχρός Ίππος

Το μυστήριο του Σίταφορντ

Ο θάνατος του λόρδου Έτζουερ

Με ανοιχτά χαρτιά

Η περιπέτεια της χριστουγεννιάτικης

πουτίγκας

Το τρένο των 16:50

Τα δεκατρία προβλήματα

Συνέταιροι στο έγκλημα

Ατέλειωτη νύχτα

Επιβάτης για Φρανκφούρτη

Ο άντρας με το καφέ κοστούμι

Προς το μηδέν

Γάτα ανάμεσα σε περιστέρια

Ο γρίφος του παπουτσιού

με την αγκράφα

Στην πλημμυρίδα της ζωής

Τα ρολόγια

Ξενοδοχείο Μπέρτραμ

Το τέχνασμα με τον καθρέφτη

Η Πύλη του Πεπρωμένου

Ο θάνατος έβαλε τελεία

Ο μυστηριώδης κύριος Κουίν

Ο Πάρκερ Πάιν ερευνά

Στον καθηγητή Σ. Ρ. Κ. Γκλάνβιλ

Αγαπητέ Στίβεν,

Εσύ ήσουν εκείνος που από την αρχή είχε την ιδέα να μου προτείνει να γράψω ένα αστυνομικό μυθιστόρημα τοποθετημένο στην Αρχαία Αίγυπτο και αν δεν είχα την ενεργό συμμετοχή σου και την ενθάρρυνσή σου, αυτό το βιβλίο δε θα μπορούσε ποτέ να έχει γραφτεί.

Κι εδώ θέλω να καταθέσω πόσο πολύ χάρηκα διαβάζοντας όλη εκείνη την ενδιαφέρουσα βιβλιογραφία που μου δάνεισες και επίσης θέλω να σε ευχαριστήσω για άλλη μια φορά για την υπομονή με την οποία απάντησες στις ερωτήσεις μου καθώς και για τον χρόνο που μου αφιέρωσες και τον κόπο σου. Ήδη σου είναι γνωστή η απόλαυση και το ενδιαφέρον που μου προκαλεί η συγγραφή ενός βιβλίου.

*Η αφοσιωμένη και ευγνώμων φίλη σου,
Agatha Christie*

Περιεχόμενα

Προλογικό σημείωμα στην ελληνική έκδοση	11
Τα κυριότερα πρόσωπα του έργου	13
Σημείωμα της συγγραφέως	17
<i>ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ: Πλημμύρα</i>	
1. Δεύτερος μήνας της Πλημμύρας. Εικοστή μέρα	21
2. Τρίτος μήνας της Πλημμύρας. Τέταρτη μέρα	34
3. Τρίτος μήνας της Πλημμύρας. Δέκατη τέταρτη μέρα	44
4. Τρίτος μήνας της Πλημμύρας. Δέκατη πέμπτη μέρα	53
5. Τέταρτος μήνας της Πλημμύρας. Πέμπτη μέρα	61
<i>ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ: Χειμώνας</i>	
6. Πρώτος μήνας του Χειμώνα. Τέταρτη μέρα	71
7. Πρώτος μήνας του Χειμώνα. Πέμπτη μέρα	81
8. Δεύτερος μήνας του Χειμώνα. Δέκατη μέρα	88
9. Δεύτερος μήνας του Χειμώνα. Δέκατη μέρα	96
10. Τέταρτος μήνας του Χειμώνα. Έκτη μέρα	106

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟ: Καλοκαίρι

11. Πρώτος μήνας του Καλοκαιριού. Ενδέκατη μέρα	121
12. Πρώτος μήνας του Καλοκαιριού. Δωδέκατη μέρα	136
13. Πρώτος μήνας του Καλοκαιριού. Εικοστή τρίτη μέρα	143
14. Πρώτος μήνας του Καλοκαιριού. Εικοστή πέμπτη μέρα	149
15. Πρώτος μήνας του Καλοκαιριού. Τριακοστή μέρα	162
16. Δεύτερος μήνας του Καλοκαιριού. Πρώτη μέρα	173
17. Δεύτερος μήνας του Καλοκαιριού. Πρώτη μέρα	189
18. Δεύτερος μήνας του Καλοκαιριού. Δέκατη μέρα	204
19. Δεύτερος μήνας του Καλοκαιριού. Δέκατη πέμπτη μέρα	214
20. Δεύτερος μήνας του Καλοκαιριού. Δέκατη πέμπτη μέρα	226
21. Δεύτερος μήνας του Καλοκαιριού. Δέκατη έκτη μέρα	232
22. Δεύτερος μήνας του Καλοκαιριού. Δέκατη έβδομη μέρα	242
23. Δεύτερος μήνας του Καλοκαιριού. Δέκατη έβδομη μέρα	250

Προλογικό σημείωμα στην ελληνική έκδοση

Το μυθιστόρημα της Άγκαθα Κρίσι Ο θάνατος έβαλε τελεία (Death comes at the end) κυκλοφόρησε στην Αμερική τον Οκτώβριο του 1944 και στο Ηνωμένο Βασίλειο τον Μάρτιο του 1945. Είναι το μοναδικό της ιστορικό μυθιστόρημα, το οποίο εγκαινίασε το είδος ιστορικών whodunit αστυνομικών μυθιστορημάτων.

Είναι ενδιαφέρον ότι η ιδέα να τοποθετήσει το βιβλίο της στην αρχαία Αίγυπτο αλλά και η έμπνευση για την πλοκή του βασίζονται στους Παπύρους Ηερενακhte, ένα σύνολο επιστολών, που τοποθετούνται χρονικά στο Μέσο Βασίλειο, και οι οποίες βρέθηκαν στον τάφο του Ίπι, διοικητή, βεζίρη και δικαστή, κατά τις ανασκαφές του Μητροπολιτικού Μουσείου Τέχνης της Νέας Υόρκης στις αρχές του 20ού αιώνα στη Νεκρόπολη των Θηβών. Αποστολέας ήταν ένας ιερέας, ο Ηερενακhte, και παραλήπτες τα μέλη της οικογένειάς του και το περιεχόμενο αφορούσε τη διαχείριση του νοικοκυριού του αλλά και τις οικιακές γκρίνιες και τους καβγάδες.

Δεν έχει ακόμη μεταφερθεί στη μικρή ή τη μεγάλη οθόνη, αλλά το BBC το ετοιμάζει για το 2021.

Τα κυριότερα πρόσωπα του έργου

Ρενισέμπ

Η όμορφη και γλυκιά κόρη του Ιμχοτέπ που μόλις έχασε τον άντρα της και επέστρεψε στο πατρικό της σπίτι με τη μικρή της κόρη. Τίποτα δε φαίνεται να έχει αλλάξει τα τελευταία οκτώ χρόνια που έλειπε, αλλά αυτό δεν είναι αλήθεια, όπως θα ανακαλύψει πολύ γρήγορα. Όσο το δίχτυ του θανάτου θα πλέκεται γύρω της, εκείνη θα μπλεχτεί στα δίκτυα του έρωτα.

Ιμχοτέπ

Χήρος, έχει μια κόρη και τρεις γιους. Οι γιοι του θέλουν διακαώς να γίνουν συντάξιοι του στη διαχείριση της περιουσίας, να φέρουν νέο αέρα και κυρίως να αυτονομηθούν. Εκείνος όμως σκέφτεται ότι δεν έχει έρθει ακόμα η ώρα για κάτι τέτοιο, αντίθετα, πιστεύει ότι ήρθε η ώρα να φτιάξει ξανά τη ζωή του.

Γιαχμούζ

Ο μεγάλος γιος του Ιμχοτέπ. Ήρεμος, προσεκτικός, δεν παίρνει πρωτοβουλίες, υπακούει στις εντολές του πατέρα του. Αυτά τα χαρακτηριστικά του ακριβώς κάνουν τη γυναίκα του έξαλλη μαζί του, με αποτέλεσμα να του γκρινιάζει συνεχώς.

Σομπέκ

Ο μεσαίος γιος. Το ακριβώς αντίθετο του πρώτου. Τολμηρός και

ανήσυχος, με πρωτότυπες ιδέες που μπορεί μεν να μη λειτουργούν πάντα, αλλά τουλάχιστον αγωνίζεται να προοδεύσει και κοιτάζει πάντα μπροστά.

Ίπι

Ο μικρότερος γιος. Θεωρεί τον εαυτό του εξυπνότερο απ' όλους, αλλά είναι πάρα πολύ μικρός για να αναλάβει ευθύνες και δεν έχει και πολλές εμπειρίες για να αντιληφθεί τι πρέπει και τι δεν πρέπει να κάνει.

Νοφρέτ

Η παλλακίδα που ο Ιμχοτέπ φέρνει στο σπίτι από τον Βορρά. Πολύ νέα, πολύ όμορφη, δεν περνάει καλά στο σπίτι του, είναι δυστυχής, γίνεται κακιά και επιθετική, και όλοι οι άλλοι της ανταποδίδουν την αγενή συμπεριφορά της.

Σατίπι

Σύζυγος του Γιαχμούζ. Απαιτητική, άπληστη, γκρινιάρα, κόμπι της οι καβγάδες με όλους, κατά προτίμηση με τη συννυφάδα της.

Κάιτ

Σύζυγος του Σομπέκ. Κέντρο της ζωής της είναι τα παιδιά της και το μόνο που την ενδιαφέρει είναι να τους εξασφαλίσει ένα ευτυχισμένο και ανέμελο μέλλον.

Έζα

Η ηλικιωμένη μητέρα του Ιμχοτέπ. Σοφή γυναίκα, απολαμβάνει τη ζωή, την ανεμελιά της τρίτης ηλικίας και το καλό φαγητό. Το μυαλό της δουλεύει ξυράφι και είναι αξιοσημείωτη η αντίληψή της και η επαφή της με την πραγματικότητα.

Χόρι

Γραφέας και συνεργάτης του Ιμχοτέπ. Άνθρωπος εμπιστοσύνης,

ήρεμος, έντιμος και έξυπνος. Ερωτευμένος με τη Ρενισέμπι, θα σταθεί πάντα δίπλα της και θα την προστατεύει, μέχρι να αποφασίσει εκείνη αν εκτός από φίλος της μπορεί να γίνει και σύζυγός της.

Καμενί

Γραφέας κι αυτός που έρχεται από τον Βορρά μαζί με τη Νοφρέτ. Μακρινός συγγενής της οικογένειας. Ο ρόλος του δεν είναι ξεκάθαρος ακριβώς, παρόλο που δηλώνει κι αυτός ερωτευμένος με τη μοναχοκόρη του σπιτιού.

Χένετ

Κάτι ανάμεσα σε οικονόμο και υπηρέτρια. Μουρμουρίζει όλη μέρα ότι κανείς δεν αναγνωρίζει την προσφορά της στο σπίτι, εκτός από τον αφέντη της τον Ιμχοτέπ. Η αλήθεια είναι ότι σε όλους σχεδόν τους υπόλοιπους προκαλεί απέχθεια με το φέρισμό της.

Σημείωμα της συγγραφέως

Η δράση αυτού του βιβλίου τοποθετείται στη Δυτική Όχθη του Νείλου στις Θήβες της Αιγύπτου περίπου το 2000 π.Χ. Τόσο ο χώρος όσο και ο χρόνος είναι τυχαία. Θα μπορούσε να έχει χρησιμοποιηθεί ένα άλλο μέρος κι ένας άλλος χρόνος. Συνέβη όμως η έμπνευση, τόσο για τους χαρακτήρες όσο και για την πλοκή, να έρθει από δυο-τρία αιγυπτιακά γράμματα της 11ης δυναστείας, τα οποία βρέθηκαν προ είκοσι ετών από την Αποστολή στην Αίγυπτο του Μητροπολιτικού Μουσείου Τέχνης της Νέας Υόρκης, σε έναν πέτρινο τάφο απέναντι από το Λούξορ και τα οποία μεταφράστηκαν από τον μακαρίτη καθηγητή Μπάτισκομπ Γκαν και δημοσιεύτηκαν στα Χρονικά του Μουσείου.

Μπορεί να είναι ενδιαφέρον να σημειώσει ο αναγνώστης πως μια δωρεά για τελετή Κα, μια καθημερινή λειτουργία του αρχαίου αιγυπτιακού πολιτισμού, έμοιαζε πολύ στις αρχές μιας μεσαιωνικής εκκλησιαστικής χορηγίας. Παραχωρούνταν η ιδιοκτησία στον Κα-ιερέα κι εκείνος σε ανταπόδοση όφειλε να περιποιείται τον Τάφο του διαθέτη, να κάνει θυσίες σε ορισμένες ημέρες εορτής κατά τη διάρκεια του έτους για την ανάπαυση της ψυχής του αποθανόντος.

Οι όροι «αδελφός» και «αδελφή» των αιγυπτιακών κειμένων συνήθως σημαίνουν «εραστής» και «ερωμένη», και συχνά σε αυτό το βιβλίο εναλλάσσονται με τον σύζυγο ή τη σύζυγο.

Το αγροτικό ημερολόγιο της Αρχαίας Αιγύπτου, αποτελούμε-

νο από τρεις εποχές των τεσσάρων μηνών των τριάντα ημερών ο καθένας, συνιστούσε τη βάση του αγροτικού βίου και με την προσθήκη πέντε εμβόλιμων ημερών στο τέλος του έτους χρησιμοποιούνταν ως το επίσημο ημερολόγιο των 365 ημερών τον χρόνο. Ο «Χρόνος» αυτός ξεκινούσε παραδοσιακά όταν έφτανε ο πλημμυρισμένος Νείλος στην Αίγυπτο κατά την τρίτη εβδομάδα του Ιουλίου, εξ όσων γνωρίζουμε. Όμως η έλλειψη Δίσεκτου Έτους δημιούργησε χρονική καθυστέρηση μέσα στα χρόνια έτσι ώστε τη χρονική στιγμή της ιστορίας μας η επίσημη Πρώτη του Έτους έπεσε γύρω στους έξι μήνες νωρίτερα από το άνοιγμα του αγροτικού έτους, δηλαδή, τον Ιανουάριο αντί για τον Ιούλιο. Για να προστατεύσουμε τον αναγνώστη από το να κάνει συνεχώς υπολογισμούς για τους έξι μήνες, οι ημερομηνίες που χρησιμοποιήσαμε εδώ ως κεφάλαια ορίστηκαν με βάση το γεωργικό έτος της εποχής, και η αντιστοιχία είναι η εξής: Πλημμύρα: τέλη Ιουλίου μέχρι τα τέλη Νοεμβρίου· Χειμώνας: τέλη Νοεμβρίου έως τα τέλη Μαρτίου· Καλοκαίρι: τέλη Μαρτίου έως τέλη Ιουλίου.

A. K.
1944

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ

Πλημμύρα

Δεύτερος μήνας της Πλημμύρας Εικοστή μέρα

Η Ρενισέμπ στάθηκε και κοίταξε από ψηλά τον Νείλο. Έφταναν από μακριά στ' αυτιά της αμυδρά οι φωνές των αδελφών της, του Γιαχμούζ και του Σομπέκ, που μάλωναν για το αν τα αναχώματα σε κάποια σημεία χρειάζονταν ενίσχυση ή όχι. Η φωνή του Σομπέκ ήταν δυνατή και γεμάτη αυτοπεποίθηση, όπως πάντοτε. Συνήθιζε να επιβάλλει τις απόψεις του με ήρεμη σιγουριά. Η φωνή του Γιαχμούζ ήταν χαμηλή μ' έναν τόνο γκρινιάρικο και πρόδιδε αμφιβολία και άγχος. Ο Γιαχμούζ βρισκόταν μονίμως σε κατάσταση άγχους για τον έναν ή τον άλλον λόγο. Ήταν ο μεγαλύτερος γιος και, όσο έλειπε ο πατέρας του στον Βορρά, η διαχείριση των αγρών ήταν λίγο πολύ δική του δουλειά. Ο Γιαχμούζ ήταν αργός, προσεκτικός και επιρρεπής στο να ψάχνει για δυσκολίες εκεί που δεν υπήρχαν. Ήταν ένας μεγαλοκαμωμένος άντρας, αργοκίνητος και δεν είχε καθόλου την αυτοπεποίθηση και τη ζωηρότητα του Σομπέκ.

Από πολύ μικρό παιδί η Ρενισέμπ θυμόταν ότι άκουγε αυτούς τους δυο μεγαλύτερους αδελφούς της να λογοφέρουν στους ίδιους ακριβώς τόνους. Ξαφνικά, αυτό την έκανε να νιώσει ένα αίσθημα ασφάλειας...

Κι όμως, καθώς κοιτούσε γι' άλλη μια φορά προς το κιτρινωπό,

αστραφτερό ποτάμι, ένιωσε να φουντώνει ξανά μέσα της η αγανάκτηση και ο πόνος. Ο Κάι, ο νεαρός άντρας της, ήταν νεκρός... Ο Κάι με το γελαστό πρόσωπο και τους δυνατούς ώμους. Ο Κάι βρισκόταν με τον Όσιρι στο βασίλειο των νεκρών και η ίδια, η πολυαγαπημένη του γυναίκα, είχε μείνει απαρνηγόρητη. Έζησαν μαζί οκτώ χρόνια... Πήγε κοντά του κοριτσάκι σχεδόν... και τώρα επέστρεφε χήρα, με το παιδί του, την Τέτι, στο σπίτι του πατέρα της.

Κι εκείνη τη στιγμή ένιωσε σαν να μην είχε φύγει ποτέ...

Καλωσόρισε αυτή τη σκέψη...

Θα έκανε καλά να ξεχάσει αυτά τα οκτώ χρόνια, αυτά τα τόσο γεμάτα από ανέμελη ευτυχία, που κομματιάστηκαν και βούλιαξαν στην απώλεια και στον πόνο.

Ναι, να τα ξεχάσει, να τα βγάλει από το μυαλό της. Να ξαναγίνει η Ρενισέμπ, η κόρη του Ιμχοτέπ, του Κα-ιερέα, το κορίτσι το χωρίς σκέψεις, χωρίς αισθήματα. Αυτός ο έρωτας για έναν σύζυγο, έναν αδελφό, υπήρξε σκληρός, και την εξαπάτησε με τη γλύκα του. Θυμόταν τους δυνατούς ηλιοκαμένους ώμους, το γελαστό στόμα... τώρα ο Κάι ήταν βαλσαμωμένος, τυλιγμένος σε επιδέσμους, προστατευμένος με φυλαχτά για να ταξιδέψει σ' εκείνον τον άλλον κόσμο. Δεν υπήρχε πια Κάι σε τούτο τον κόσμο να αρμενίζει πάνω στον Νείλο, να πιάνει ψάρια και να γελάει με το πρόσωπο στραμμένο στον ήλιο, την ώρα που εκείνη ξάπλωνε στο σκάφος με τη μικρούλα Τέτι στην αγκαλιά της και του γελούσε...

Η Ρενισέμπ είπε μέσα της: Δε θα το σκέφτομαι. Τέλειωσε! Εδώ είμαι στο σπίτι μου. Όλα είναι όμοια με πριν. Κι εγώ σε λίγο θα γίνω πάλι ίδια με πριν. Η Τέτι ήδη ξέχασε. Παίζει με τ' άλλα παιδιά και γελάει.

Απότομα, έκανε μεταβολή και ξαναπήρε τον δρόμο προς το σπίτι, περνώντας καθώς περπατούσε πλάι από μερικά φορτωμένα γαϊδούρια που τα πήγαιναν προς την όχθη του ποταμού. Πέρασε τις αποθήκες, τα παράσπιτα και μπήκε περνώντας την πύλη στην αυλή. Εκεί βρισκόταν η τεχνητή λιμνούλα, περιτριγυρισμένη με ανθισμένες πικροδάφνες και γιασεμιά, κάτω από τον ίσκιο μιας

τεράστιας συκομουριάς. Η Τέτι και τα άλλα παιδιά παίζανε τώρα εκεί και οι φωνές τους ακούγονταν διαπεραστικές και χαρούμενες. Έτρεχαν και μπαινόβγαιναν σ' ένα μικρό κιόσκι που βρισκόταν στη μια πλευρά της λιμνούλας. Η Ρενισέμπ πρόσεξε πως η Τέτι έπαιζε μ' ένα ξύλινο λιοντάρι του οποίου το στόμα ανοιγόκλεινε όταν τραβούσες ένα σκοινί, παιχνίδι που άρεσε πολύ και στην ίδια όταν ήταν παιδί και γι' άλλη μια φορά σκέφτηκε με ανακούφιση: Γύρισα σπίτι μου...

Τίποτα δεν είχε αλλάξει σ' αυτό, όλα ήταν όπως παλιά. Εδώ η ζωή ήταν ασφαλής, σταθερή, αναλλοίωτη. Τώρα το παιδί ήταν η Τέτι και η ίδια μια από τις αναρίθμητες μανάδες που το σπίτι έκλεινε μέσα στους τοίχους του· όμως το πλαίσιο, η ουσία των πραγμάτων ήταν αμετάβλητη.

Ένα τόπι με το οποίο έπαιζε ένα από τα παιδιά κύλησε ως τα πόδια της κι έσκυψε και το σήκωσε και του το ξαναπέταξε γελώντας.

Η Ρενισέμπ προχώρησε προς τη βεράντα με τους βαμμένους με ζωηρά χρώματα κίονες και στη συνέχεια μπήκε μέσα στο σπίτι και αφού διέσχισε το μεγάλο κεντρικό δωμάτιο με τις ζωγραφισμένες στη ζωφόρο του παπαρούνες και λωτούς συνέχισε προς το πίσω μέρος του σπιτιού όπου βρίσκονταν τα διαμερίσματα των γυναικών.

Φωνές σε υψηλούς τόνους έφτασαν στ' αυτιά της και σταμάτησε για να απολαύσει τους γνώριμους από παλιά ήχους. Η Σατίπι και η Κάιτ τσακώνονταν ως συνήθως! Αυτός ο αξέχαστος ήχος της φωνής της Σατίπι, υψηλός, αυταρχικός, εκφοβιστικός! Η Σατίπι ήταν γυναίκα του αδελφού της του Γιαχμούζ, Ψηλή, ομορφογυναίκα, γεμάτη ενεργητικότητα, γλωσσοκοπάνα κι επιβλητική, εννοούσε να γίνεται το δικό της πάντοτε, φοβερίζοντας τους υπηρέτες, βρίσκοντας τα πάντα στραβά, καταφέροντας να γίνονται αδύνατα πράγματα, με την επίκριση και τη δύναμη της προσωπικότητάς της. Όλοι τρέμανε τη γλώσσα της και τσακίζονταν να εκτελέσουν τις διαταγές της. Ακόμα κι ο ίδιος ο Γιαχμούζ έτρεφε μεγάλο θαυμασμό για την αποφασιστική και έξυπνη γυναίκα του, σε ση-

μείο που να της επιτρέπει να τον εκφοβίζει κατά κάποιον τρόπο, πράγμα που συχνά έκανε έξαλλη τη Ρενισέμπ.

Πού και πού, στις παύσεις των νηκρών προτάσεων της Σατίπι, ακουγόταν η ήρεμη πεισματάρικη φωνή της Κάιτ. Η Κάιτ ήταν γεροδεμένη, με άχαρο πρόσωπο και γυναίκα του ωραίου αδελφού της, του Σομπέκ. Ήταν αφοσιωμένη στα παιδιά της και σπάνια σκεφτόταν ή μιλούσε για οτιδήποτε άλλο. Στους καθημερινούς καβγάδες με τη συννυφάδα της, στήριζε τη θέση της, επιμένοντας συστηματικά και επαναλαμβάνοντας αυτό που είχε εξαρχής υποστηρίξει, με ηρεμία και ακλόνητο πείσμα. Δε νευρίαζε και δεν παθιαζόταν και ποτέ δε λάμβανε υπόψη της άλλη άποψη από τη δική της. Ο Σομπέκ ήταν εξαιρετικά προσκολλημένος στη γυναίκα του και συζητούσε ελεύθερα μαζί της για όλες του τις δουλειές καθώς ήξερε ότι εκείνη έκανε πως άκουγε κι έβγαζε πού και πού κάποιους ήχους άλλοτε συγκατάθεσης κι άλλοτε διαφωνίας, αλλά δε θα θυμόταν ποτέ κάτι που δεν έπρεπε, επειδή το μυαλό της ήταν σίγουρο πως θα ήταν μονίμως κολλημένο σε κάποιο πρόβλημα που θα σχετιζόταν με τα παιδιά.

«Είναι αίσχος, αυτό ξέρω εγώ», κραύγαζε η Σατίπι. «Ποντικού μυαλό να είχε ο Γιαχμούζ δε θα το επέτρεπε να συμβεί ούτε κατά διάνοια! Ποιος είναι υπεύθυνος εδώ όταν απουσιάζει ο Ιμχοτέπ; Ο Γιαχμούζ! Και εγώ, ως σύζυγος του Γιαχμούζ, είμαι εκείνη που θα έπρεπε να διαλέγω τα υφαντά χαλιά και τα μαξιλάρια. Και αυτή η σκλάβα η μαύρη που είναι σαν ιπποπόταμος θα έπρεπε...»

Η βαθιά, βαριά φωνή της Κάιτ την έκοψε:

«Όχι, όχι, μη, αγάπη μου, μην τρως τα μαλλιά της κούκλας σου. Για δεσ, σου έχω εγώ εδώ κάτι πολύ καλύτερο... ένα γλυκό... ε; πολύ ωραίο...»

«Κι όσο για σένα, Κάιτ, είσαι αγενής, δεν ακούς καν τι λέω... δεν απαντάς... τι τρόποι είναι αυτοί;»

«Το μπλε μαξιλάρι ήταν ανέκαθεν δικό μου... αχ, μα κοίτα την Ανκ... πολεμάει να περπατήσει...»

«Είσαι χαζή σαν τα παιδιά σου, Κάιτ, και λίγα λέω! Δε θα μου

τη γλιτώσεις όμως τόσο εύκολα. Θα διεκδικήσω τα δικαιώματά μου. Σ' το λέω».

Η Ρενισέμπ ξαφνιάστηκε καθώς άκουσε κάποια ελαφροπατήματα πίσω της. Γύρισε απότομα κι ένιωσε το ίδιο παλιό αίσθημα δυσφορίας βλέποντας τη Χένετ να στέκεται πίσω της.

Το λιπόσαρκο πρόσωπο της Χένετ μόρφαζε καθώς προσπαθούσε να χαμογελάσει.

«Θα σκέφτεσαι πως δεν άλλαξαν πολύ τα πράγματα, Ρενισέμπ», της είπε. «Πώς αντέχουμε όλοι τη γλώσσα της Σατίπι, ούτε που μπορώ να το καταλάβω! Φυσικά, η Κάιπ της αντιμιλάει. Κάποιοι από μας δεν έχουμε αυτή την τύχη! Εγώ ελπίζω πως ξέρω πολύ καλά ποια είναι η θέση μου όπως ξέρω και τι ευγνωμοσύνη έχω για τον πατέρα σου που με στεγάζει, με ταΐζει και με ντύνει. Α, είναι καλός άνθρωπος ο πατέρας σου. Κι εγώ πάντοτε προσπαθούσα να κάνω ό,τι μπορούσα. Δουλεύω συνέχεια. Πότε δίνοντας ένα χεράκι εδώ και πότε εκεί. Και ούτε περιμένω κανένα ευχαριστώ ή ευγνωμοσύνη. Αν ζούσε η αγαπημένη σου μητέρα τα πράγματα θα ήταν διαφορετικά. Εκείνη με εκτιμούσε. Σαν αδελφές ήμασταν! Τι ωραία γυναίκα που ήταν. Ας είναι, εγώ έκανα το καθήκον μου και κράτησα την υπόσχεση που της έδωσα. “Να προσέχεις τα παιδιά, Χένετ”, είπε την ώρα που πέθαινε. Κι εγώ έμεινα πιστή στον λόγο μου. Έγινα σκλάβα όλων σας και ποτέ δε ζήτησα ούτε ένα ευχαριστώ. Ούτε το ζήτησα, αλλά ούτε μου το έδωσε κανείς! “Α, η κυρα-Χένετ είναι”, λέει ο κόσμος, “αυτή δε μετράει”. Κανείς δε σκέφτεται κάτι για μένα. Και γιατί να το κάνει; Εγώ το μόνο που προσπαθώ είναι να βοηθάω, αυτό μόνο».

Γλίστρησε σαν χέλι το χέρι της στο μπράτσο στις Ρενισέμπ και μπήκαν στον γυναικωνίτη.

«Σχετικά με τα μαξιλάρια, Σατίπι, συγγνώμη κιόλας, αλλά κατά τύχη, άκουσα τον Σομπέκ να λέει...»

Η Ρενισέμπ έφυγε. Η παλιά της αντιπάθεια για τη Χένετ ξαναξύπνησε. Περίεργο, πόσο πολύ αντιπαθούσαν όλοι τη Χένετ! Ήταν αυτή η κλαψιάρικη φωνή της, αυτή η συνεχής αυτολύπηση και η

κατά καιρούς κακόβουλη ευχαρίστησή της στο να υποδαυλίζει τους καβγάδες.

Ε καλά τώρα, και γιατί όχι, είπε μέσα της η Ρενισέμπ, σκεπτόμενη πως αυτός ήταν ένας τρόπος διασκέδασης για τη Χένετ. Η ζωή της θα πρέπει να ήταν άθλια, και η αλήθεια ήταν πως δούλευε σαν σκλάβο και πως κανείς ποτέ δεν της το αναγνώριζε. Ήταν αδύνατον να νιώσεις ευγνωμοσύνη για τη Χένετ· έκανε με τόσο επιδεικτικό τρόπο προβολή των προσόντων της ώστε πάγωνε την οποιαδήποτε γενναιόδωρη ανταπόκριση τύχαινε να νιώσεις.

Η Χένετ, συλλογίστηκε η Ρενισέμπ, ήταν ένα από εκείνα τα άτομα που η μοίρα τα έταξε να αφοσιώνονται στους άλλους και να μην υπάρχει κανείς που να αφοσιώνεται σ' αυτά. Δεν είχε όψη ελκυστική κι επίσης ήταν κουτή. Εντούτοις ήξερε όλα όσα συνέβαιναν. Με το αθόρυβο βάδισμά της, την οξεία ακοή της και το γρήγορο και διαπεραστικό βλέμμα της ήταν σίγουρο πως κανένα μυστικό δεν μπορούσε να της ξεφύγει. Πολλές φορές, κρατούσε αυτό που άκουγε για τον εαυτό της, άλλες, όμως, τριγύριζε και το διέδιδε ψιθυρίζοντας στον έναν και στον άλλον, και ύστερα κρυβόταν και απολάμβανε με ηδονή τα αποτελέσματα του κουτσομπολιού της.

Κατά καιρούς, όλο και κάποιος από το σπίτι είχε προτείνει στον Ιμχοτέπ να την ξεφορτωθεί, όμως ο Ιμχοτέπ ούτε να τ' ακούσει τέτοιο πράγμα. Ήταν ίσως το μοναδικό πρόσωπο που τη συμπαθούσε κι εκείνη ξεπλήρωνε την προτίμησή του με μια απόλυτη αφοσίωση, την οποία η υπόλοιπη οικογένεια χαρακτήριζε έως απωθητική.

Η Ρενισέμπ στάθηκε για λίγο αναποφάσιστη ακούγοντας τις κραυγές των δυο νυφάδων της που, φωτισμένες από τα λεγόμενα της Χένετ, καβγάδιζαν. Ύστερα πήρε αργά αργά τον δρόμο προς το μικρό δωμάτιο της γιαγιάς της, της Έζα, όπου καθόταν πάντοτε συντροφιά με δυο μικρούλες μαύρες σκλάβες. Εκείνη τη στιγμή ήταν απασχολημένη με την επιθεώρηση κάποιων λινών ρούχων ενώ ταυτόχρονα τις μάλωνε χαϊδευτικά.

Ναι, πράγματι, τίποτα δεν είχε αλλάξει. Η Ρενισέμπ στάθηκε απαρατήρητη και άκουγε. Η Έζα είχε ζαρώσει κάπως και αυτό ήταν

όλο. Η φωνή της δεν είχε αλλάξει και αυτά που έλεγε ήταν τα ίδια, λέξη προς λέξη, με όσα θυμόταν η Ρενισέμπ, προτού η ίδια φύγει από το σπίτι, πριν από οχτώ χρόνια...

Η Ρενισέμπ γλίστρησε πάλι έξω. Ούτε η ηλικιωμένη γυναίκα ούτε τα δυο μαύρα σκλαβάκια την πήραν είδηση. Για δυο λεπτά η Ρενισέμπ έμεινε έξω από την πόρτα της κουζίνας που ήταν ανοιχτή. Μυρωδιές από τις πάπιες που ψήνονταν, γέλια και κουβεντολόι, χόρτα ένα βουνό, πλυμένα, έτοιμα να βράσουν.

Η Ρενισέμπ στάθηκε εντελώς ακίνητη, με τα μάτια μισόκλειστα. Από τη θέση που βρισκόταν μπορούσε να ακούει τα πάντα ταυτόχρονα. Τις πλούσιες ποικιλόμορφες φωνές από την κουζίνα, τη δυνατή διαπεραστική φωνή της γιαγιάς Έζα, τις στριγκλιές της Σατίπι και πολύ αμυδρά, την πιο βαθιά κι επίμονη κοντράλτο φωνή της Κάιτ. Μια χάβρα από γυναικείες φωνές που φлуαρούν, γελάνε, γκρινιάζουν, μαλώνουν, κραυγάζουν...

Ξαφνικά, η Ρενισέμπ ένιωσε να πνίγεται περικυκλωμένη απ' αυτή την επίμονη και εξαγριωμένη θηλυκότητα. Γυναίκες, θορυβώδεις, φωνακλούδες γυναίκες! Σπιτικό γεμάτο γυναίκες, που δεν ψυχάζουν ποτέ, δεν ειρηνεύουν ποτέ, που συνεχώς μιλάνε, κραυγάζουν, *όλο λένε για πράγματα που ποτέ δεν κάνουν!*

Και ο Κάι, ο Κάι σιωπηλός και προσεκτικός στη βάρκα του, μ' όλη την προσοχή του επικεντρωμένη στο ψάρι που θα λόγχιζε...

Καμιά σχέση μ' αυτές τις γλωσσοκοπάνες, μ' αυτό το πέρα-δώθε, αυτή την ατέλειωτη *φασαρία*.

Γρήγορα η Ρενισέμπ βγήκε έξω από το σπίτι στη ζεστή, καθαρή ηρεμία. Είδε τον Σομπέκ να γυρίζει από τους αγρούς και πέρα μακριά είδε τον Γιαχμούζα να πηγαίνει ανηφορίζοντας κατά τον Τάφο.

Γύρισε και πήρε κι εκείνη την ανηφοριά προς τους ασβεστολιθικούς βράχους όπου βρισκόταν ο Τάφος. Ήταν ο Τάφος του μεγάλου ευγενούς Μεριπτά, που είχε ορίσει ως ιερέα Κα, νεκροφύλακα, δηλαδή, τον πατέρα της. Μαζί με τη δωρεά του Τάφου πήγαινε και η περιουσία και οι εκτάσεις γης.

Όταν ο πατέρας της έλειπε μακριά, τα καθήκοντα του Κα-ιερέα

πήγαιναν στον αδελφό της τον Γιαχμούζ. Όταν η Ρενισέμπ έφτασε περπατώντας αργά αργά στο απόκρημνο μονοπάτι, ο Γιαχμούζ συνομιλούσε με τον Χόρι, τον σύμβουλο του πατέρα της για τα οικονομικά και τις επιχειρήσεις, μέσα σ' έναν μικρό χώρο σκαλισμένο στον βράχο, δίπλα από την αίθουσα προσφορών του Τάφου.

Ο Χόρι είχε απλωμένο στα πόδια του έναν πάπυρο και ο Γιαχμούζ ήταν σκυμμένος πάνω του.

Χαμογέλασαν και οι δυο στη Ρενισέμπ μόλις έφτασε και κάθισε κάτω, κοντά τους, σ' ένα σκιερό μέρος. Πάντα της άρεσε ο αδελφός της ο Γιαχμούζ. Ήταν πρόσχαρος και τρυφερός μαζί της και είχε μια στάση γλυκιά κι ευγενική. Και ο Χόρι επίσης είχε μια σοβαρή κι ευγενική στάση προς τη μικρούλα Ρενισέμπ και αρκετές φορές της είχε επιδιορθώσει τα παιχνίδια της. Όταν εκείνη έφυγε, εκείνος ήταν πια ένας σοβαρός, σιωπηλός νεαρός άντρας, με ευαίσθητα και έξυπνα δάχτυλα. Η Ρενισέμπ σκέφτηκε πως, αν και έδειχνε μεγαλύτερος, δεν είχε σχεδόν καθόλου αλλάξει. Το σοβαρό χαμόγελο που της έριξε ήταν ακριβώς το ίδιο μ' εκείνο που θυμόταν.

Ο Γιαχμούζ και ο Χόρι μιλούσαν ψιθυριστά μεταξύ τους:

«Εβδομήντα τρία χεκάτ σταριού μετρώντας και εκείνα του Ίπι του νεότερου...»

«Τότε το σύνολο είναι διακόσια τριάντα αγριοσίταρο και εκατόν είκοσι σιτάρι».

«Ναι, αλλά πρέπει να λάβουμε υπόψη και την τιμή της ξυλείας, και η σοδειά πληρώθηκε με λάδι στην Περχάα...»

Η κουβέντα τους συνεχιζόταν. Η Ρενισέμπ καθόταν εκεί, ευχαριστημένη να τη νανουρίζουν οι ψιθυριστές φωνές των αντρών. Σε λίγο ο Γιαχμούζ σηκώθηκε κι έφυγε δίνοντας στον Χόρι τον πάπυρο τυλιγμένο.

Η Ρενισέμπ εξακολούθησε να κάθεται συντροφικά σιωπηλή.

Σε λίγο άγγιξε έναν πάπυρο τυλιγμένο και ρώτησε: «Από τον πατέρα μου είναι;»

Ο Χόρι ένευσε πως ναι.

«Τι λέει;» ρώτησε με περιέργεια.

Τον ξεδίπλωσε και κοίταξε αυτά τα σημάδια που δεν είχαν κανένα νόημα για τα απαίδευτα μάτια της.

Χαμογελώντας ελαφρά ο Χόρι έσκυψε πάνω από τον ώμο της και με το δάχτυλό του της έδειχνε ό,τι διάβαζε. Το γράμμα ήταν διατυπωμένο με τον περίτεχνο τρόπο του επαγγελματία συντάκτη επιστολών της Ηρακλεόπολης.

«Ο Δημόσιος Υπάλληλος, ο Κα-υπηρέτης Ιμχοτέπ λέει:

Είθε η υγεία σας να είναι σαν εκείνων που πρόκειται να ζήσουν εκατομμύρια φορές. Είθε ο θεός Χερισέφ, ο Κύριος της Ηρακλεόπολης, και όλοι οι θεοί να είναι αρωγοί σας. Είθε ο θεός Φθα να ευφραίνει την καρδιά σας ως εκείνων που μακροημερεύουν. Ο γιος απευθύνεται στη μητέρα του Έζα: Πώς είναι η ζωή σου; Είσαι ασφαλής; Είσαι υγιής; Απευθύνεται σε όλο το σπιτικό του: Πώς είστε; Στον γιο μου Γιαχμούζ: Πώς είναι η ζωή σου; Είσαι ασφαλής; Είσαι υγιής; Κάνε τα πάντα για τη γη μου. Βάλε τα δυνατά σου. Μη σηκώνεις κεφάλι από τη δουλειά. Να ξέρεις, αν είσαι εργατικός, θα σε επαινών στους θεούς...»

Η Ρενισέμπ γέλασε.

«Τον καημένο τον Γιαχμούζ! Είμαι σίγουρη πως σκοτώνεται στη δουλειά».

Οι προτροπές του πατέρα της τον είχαν φέρει ολοζώντανο στη σκέψη της... τον πομπώδη και κάπως απαιτητικό τρόπο του, τις ατέλειωτες προτροπές και οδηγίες του.

Ο Χόρι συνέχισε:

«Πρόσεχε πολύ τον γιο μου Ίπι. Άκουσα πως είναι δυσαρεστημένος. Επίσης, πρόσεξε να φέρεται καλά η Σατίπι στη Χένετ. Επιμένω σ' αυτό. Μην ξεχάσεις να μου γράψεις για το λινάρι και το λάδι. Έχε τον νου σου στις σοδειές μου, έχε τον νου σου σε όλη την περιουσία μου γιατί θα σε θεωρήσω υπεύθυνο. Αν πλημμυρίσουν τα χωράφια μου, αλίμονο σ' εσένα και στον Σομπέκ».

«Ο πατέρας μου δεν άλλαξε διόλου», είπε χαρούμενα η Ρενισέμπ. «Πάντοτε νομίζει ότι τίποτα δε γίνεται σωστά όταν εκείνος δεν είναι παρών».

Άφησε να πέσει ο πάπυρος και πρόσθεσε τρυφερά:

«Τα πάντα είναι ολόγδια...»

Ο Χόρι δεν απάντησε.

Πήρε ένα φύλλο παπύρου κι άρχισε να γράφει. Η Ρενισέμπ τον παρατήρησε αδιάφορα για λίγο. Ένωθε πολύ γεμάτη ώστε να αρχίσει να μιλάει.

Έπειτα από λίγο είπε στοχαστικά:

«Ενδιαφέρον θα ήταν να ξέρει κανείς να γράφει σε πάπυρο. Γιατί δε μαθαίνουν όλοι;»

«Γιατί δεν είναι απαραίτητο».

«Ναι, μπορεί να μην είναι απαραίτητο, αλλά μπορεί να είναι ευχάριστο».

«Έτσι πιστεύεις, Ρενισέμπ; Για *εσένα* τι θα άλλαζε;»

Η Ρενισέμπ σκέφτηκε για λίγο την ερώτηση. Ύστερα απάντησε αργά αργά.

«Έτσι που με ρωτάς, Χόρι, ειλικρινά δεν ξέρω τι να σου πω».

«Επί του παρόντος, το μόνο που χρειάζεται σε μια μεγάλη ιδιοκτησία είναι ένας μικρός αριθμός γραφέων*, όμως, θα έρθει καιρός, φαντάζομαι, που θα υπάρχουν στρατιές γραφέων σε ολόκληρη την Αίγυπτο».

«Αυτό θα είναι καλό», είπε η Ρενισέμπ.

«Δεν είμαι τόσο βέβαιος», είπε ο Χόρι.

«Γιατί δεν είσαι βέβαιος;»

«Επειδή, Ρενισέμπ, είναι τόσο εύκολο και χρειάζεται να καταβάλεις τόσο λίγο κόπο για να καταγράψεις δέκα χεκάτ** κριθάρι ή εκατό κεφάλια βόδια η δέκα χωράφια με αγριοσίταρο και όσα θα γράφονται θα μοιάζουν σαν να είναι τα ίδια τα πράγματα κι έτσι εκείνος που θα τα γράφει, ο γραφέας, θα αρχίσει να περιφρονεί τον άνθρωπο που οργώνει το χωράφι και θερίζει το σιτάρι και εκτρέφει τα κοπάδια, ωστόσο τα χωράφια και τα κοπάδια είναι *αληθι-*

* Οι γραφείς ήταν ανώτεροι δημόσιοι υπάλληλοι της Αρχαίας Αιγύπτου, ιδιαίτερα αναγνωρισμένοι κοινωνικά. (Σ.τ.Μ.)

** Χεκάτ: μονάδα μέτρησης του όγκου των δημητριακών. (Σ.τ.Μ.)

νά, δεν είναι απλά σημαδάκια από μελάνι πάνω σε παπύρους. Και όταν όλες οι καταγραφές και όλοι οι πάπυροι καταστραφούν και όλοι οι γραφιάδες σκορπίσουν, ο άνθρωπος που μοχθεί και δρέπει καρπούς θα συνεχίσει να υπάρχει και η Αίγυπτος θα ζει πάντοτε».

Η Ρενισέμπ τον κοίταξε προσεκτικά. «Ναι, καταλαβαίνω τι εννοείς», του είπε σιγά. «Μόνο τα πράγματα που μπορείς να δεις και να αγγίζεις και να φας είναι πραγματικά... το να γράφεις “έχω διακόσια σαράντα χεκάτ κριθάρι” δε σημαίνει τίποτα αν δεν έχεις το κριθάρι. Θα μπορούσε κάποιος να γράφει και ψέματα».

Ο Χόρι κοιτάζοντας το σοβαρό της πρόσωπο χαμογέλασε. Ξαφνικά η Ρενισέμπ είπτε:

«Μου επιδιόρθωσες το λιονταράκι μου χρόνια πίσω. Το θυμάσαι;»

«Το θυμάμαι, Ρενισέμπ».

«Τώρα παίζει μ’ αυτό η Τέτι... Με αυτό το ίδιο λιονταράκι». Έκανε μια παύση και ύστερα είπε απλά: «Όταν ο Κάι πήγε στον Όσιρι ήμουν πολύ λυπημένη. Τώρα όμως γύρισα στο σπίτι και θα είμαι ξανά ευτυχισμένη και θα ξεχάσω... επειδή όλα εδώ είναι ίδια με πριν. Τίποτα δεν έχει αλλάξει στο παραμικρό».

«Στ’ αλήθεια πιστεύεις κάτι τέτοιο;»

Η Ρενισέμπ τον κοίταξε διαπεραστικά.

«Τι θέλεις να πεις, Χόρι;»

«Θέλω να πω ότι πάντοτε υπάρχει αλλαγή. Οχτώ χρόνια είναι οχτώ χρόνια».

«Εδώ δεν άλλαξε τίποτα», είπε με πεποίθηση η Ρενισέμπ.

«Τότε ίσως *θα έπρεπε* να αλλάξει κάτι».

Η Ρενισέμπ είπτε με πείσμα:

«Όχι, όχι, θέλω να μείνουν όλα ίδια!»

«Μα και εσύ ακόμα δεν είσαι ίδια με τη Ρενισέμπ που έφυγε με τον Κάι».

«Και βέβαια είμαι! Και αν όχι, τότε σύντομα θα γίνω όπως ήμουν».

Ο Χόρι ένευσε αρνητικά.

«Δεν μπορείς να γυρίσεις πίσω, Ρενισέμπ. Είναι όπως αυτές εδώ οι μεζούρες μου. Παίρνω ένα μισό και προσθέτω ένα τέταρτο, και ύστερα ένα δέκατο κι ύστερα ένα εικοστό τέταρτο και στο τέλος, καταλαβαίνεις, έχω μια διαφορετική ποσότητα».

«Εγώ όμως είμαι η Ρενισέμπ».

«Όμως η Ρενισέμπ όλο και κάτι προσθέτει στον εαυτό της κι έτσι κάθε φορά γίνεται μια διαφορετική Ρενισέμπ!»

«Όχι, όχι. Κι εσύ, Χόρι, ίδιος έχεις μείνει».

«Μπορεί έτσι να νομίζεις. Αλλά δεν είναι έτσι».

«Ναι, ναι, και ο Γιαχμούζ είναι ίδιος, πάντα ανήσυχος και αγχωμένος, και η Σατίπι τον εκφοβίζει πάντοτε με τον ίδιο τρόπο, κι αυτή είχε πάντοτε τον ίδιο καβγά με την Κάιτ για τα χαλάκια ή τις χάντρες και σε λιγάκι όταν θα γυρίσω πίσω θα τις βρω να γελάνε μαζί σαν τις καλύτερες φίλες και η Χένετ θα πηγαينوέρχεται και θα στήνει αυτί και θα παραπονιέται που είναι τόσο αφοσιωμένη, και η γιαγιά μου θα καβγαδίζει με το δουλάκι της για λίγο λινάρι! Έτσι ήταν πάντοτε, και ο πατέρας μου θα γυρίσει σπίτι και θα γίνει μεγάλη αναστάτωση, και θα πει “γιατί δεν κάνατε τούτο;” και “θα έπρεπε να έχετε κάνει εκείνο” κι ο Γιαχμούζ θα δείχνει στενοχωρημένος και ο Σομπέκ θα γελάει και θα δείχνει αυθάδεια και ο πατέρας μου θα κακομαθαίνει τον Ίπι που είναι δεκάξι χρόνων όπως τον κακομάθαινε όταν ήταν οχτώ, και τίποτα δε θα είναι αλλιώςτι-κο!» Και λαχανιασμένη, η Ρενισέμπ έκανε μια παύση.

Ο Χόρι αναστέναξε. Ύστερα είπε με καλοσύνη:

«Δεν μπορείς να καταλάβεις, Ρενισέμπ. Υπάρχει ένα κακό που έρχεται απ’ έξω, που όταν επιτίθεται το κάνει με τέτοιο τρόπο ώστε να μπορούν όλοι να το δουν, αλλά υπάρχει και ένα άλλο είδος σαπίσματος που τρέφεται εσωτερικά, ένα είδος που δεν έχει εξωτερικά γνωρίσματα. Μεγαλώνει αργά, μέρα τη μέρα, μέχρι που τελικά όλος ο καρπός σαπίζει καταφαγωμένος από την αρρώστια».

Η Ρενισέμπ τον κοίταξε έντονα. Είχε μιλήσει αφηρημένα, σαν να μη μιλούσε σ’ εκείνη. Πιο πολύ σαν κάποιος που συλλογίζεται φωναχτά.

«Μα τι θέλεις να πεις, Χόρι;» φώναξε. «Με κάνεις και τρομάζω!»
«Κι εγώ ο ίδιος φοβάμαι».

«Μα γι' άλλη μια φορά σε ρωτάω. Τι ακριβώς θέλεις να πεις;
Για ποιο κακό μιλάς;»

Την κοίταξε αμίλητος για κάμποση ώρα και ύστερα, ξαφνικά,
της χαμογέλασε.

«Ξέχασέ τα όλα όσα είπα, Ρενισέμπ. Για τις σοδειές μιλούσα».
Η Ρενισέμπ έβγαλε έναν στεναγμό ανακούφισης.

«Ησύχασα τώρα. Είχα αρχίσει να σκέφτομαι πως... Μπα! Ού-
τε που ξέρω τι σκεφτόμουν».

*Η μόνη λύση για να αντιμετωπίσει το απρόβλεπτο ήταν το θάρρος,
και αυτό το θάρρος δεν το είχε.*

Αίγυπτος, 2000 π.Χ. Το κορμί της Νοφρέτ, της παλλακίδας του Κα-ιερέα, κείται τσακισμένο στη σκιά ενός βράχου. Νέα, όμορφη και δηλητηριώδης, οι περισσότεροι θεωρούν ότι της άξιζε να πεθάνει σαν φίδι. Όμως η Ρενισέμπ, η κόρη του ιερέα, πιστεύει ότι η νεαρή γυναίκα έπεσε θύμα δολοφονίας και μάλιστα πως το κακό δε θα σταματήσει εκεί.

Ως σύζυγος έγκριτου αρχαιολόγου η Άγκαθα Κρίστι έλαβε μέρος σε αρκετές ανασκαφές στη Μέση Ανατολή. Βασισμένη στις εμπειρίες της αυτές αλλά και σε εξαντλητική έρευνα, έγραψε αυτό το μυστήριο που εκτυλίσσεται στην Αίγυπτο πριν από 4.000 χρόνια.

2 ΔΙΣΚΑΤΟΜΜΥΡΙΑ ΑΝΤΙΤΥΠΑ

Εκδόσεις ΨΥΧΟΓΙΟΣ

www.psychogios.gr

ΚΩΔ. ΜΗΧ/ΣΗΣ: 24118

Γ Ι Α Α Ν Α Γ Ν Ω Σ Τ Ε Σ Μ Ε Α Π Α Ι Τ Η Σ Ε Ι Σ